

EPILOGI - LOPPULAUSE

JAAKKO ALAKULPPI

Lentokoneita ja ilmalaiva nähtiin Rovaniemen seudulla jo 1920-luvulla. Ilmailu täällä onkin lajissaan Pohjolan vanhimpia. Jo vuonna 1926 Johan "Jukka" Lindström (1908-1953) rakensi ensimmäisen lentokoneensa Rovaniemen maalaiskunnan Apukan kievaripirtissä. Samassa pirtissä hän rakensi toisenkin lentokoneensa ja lensi tällä maaliskuuhuhtikuussa 1931. Tehtiinpä Apukassa vielä paljon muutakin ilmailutyötä.

Rovaniemen Ilmapuolustusyhdistyksen (1927-1945) alaosastoksi perustettu Rovaniemen Purjelentokerho aloitti toimintansa ja ilmailukasvatuksen vuonna 1935. Samalla tämä on nyt 60-vuotiaan Rovaniemen Ilmailukerho r.y:n perustamisvuosi. Tuon aikakauden ilmailukerhojen toimintaperiaate, ainoa mahdollinen, oli rakentaa lennokkinsa, liitokoneensa ja purjelentokoneensa kerhotyönä. Lentämisen oikeutus hankittiin aktiivisella ilmailutyöllä. Ilmailusta tuli usein kaikenikäisten kansalaisryhmien harrastus; lennokkipojista ammatilliseen aikuisväkeen asti. Vaikka Rovaniemen seudulla ei ollut vielä 1930-luvulla lentokenttääkään, kerholaiset lensivät itserakentamillaan liito- ja purjelentokoneilla Kemijoen ja Oikkajärven jäillä sekä kesäisin Jämijärven Ilmailukoululla. Rovaniemen Purjelentokerho lentokalustoihin, hinausautoihin ja purjelentäjiin kehittyi maamme eturivin ilmailukerhoksi. Olipa kerholaisten joukossa yksi v. 1940 purjelenon olympiavalmennettavakin, Johan Lindström.

Jatkosodassa (1941-1944) kerhon miehet ja naiset osallistuivat maanpuolustustehtäviin. Ilmailuharrasteensa myötä useita kerholaisia palveli myös ilmavoimissa, muutamia taistelulentäjinä. Sodassa monet purjelentokerhon jäsenet uhrasivat henkensä isänmaan puolesta. Suurvaltapoliittisista syistä käyty Lapin sota (1944-1945) tuhosi lisäksi Rovaniemen kauppalassa kaiken sen aineellisen, mitä Rovaniemen Purjelentokerho oli uutteralla työllään ja taidollaan saavuttanut.

Sotien jälkeen vuonna 1945 huomattiin kuitenkin, että ilmailutahto, taito ja osaaminen olivat yhä tallella, sota-aikana jopa karttuneetkin. Liittoutuneiden valvontakomission toimenpiteistä ja ilmailun epävarmuudesta huolimatta Rovaniemen seudun uusi ilmailukausi nousi tuhkasta, Feenix-linnun tavoin. Rovaniemen Purjelentokerhosta tuli Rovaniemen Ilmailukerho ja sittemmin Suomen Ilmailuliiton jäsenyhdistys. Varttuneet ja nuoret ilmailukerholaiset aloittivat uudelleen kaiken sen, minkä olivat tehneet jo aiemmin 1930-luvulla. He rakensivat uuden liitokoneen ja harjoituskoneen sekä vintturin. Kerhotyö, ahkeruus ja osaaminen olivat edelleen avaimia lentämisen oikeutukseen. Pian lentotoiminta talvisilla jäillä alkoi sujua 'vanhaan malliin'. Toimintaedellytykset kesäisin paranivat myöskin oleellisesti, kun valtio kunnosti Rovaniemen lentokentän liikennekelpoiseen kuntoon vuonna 1948. Ilmailukerho järjesti vuosittain lentokentällä ja kauppalassa erilaisia ilmailu- ja huvitilaisuuksia. Rovaniemen Ilmailukerho tuli uudelleen tunnetuksi toimivana nuorisokasvatuksen, hyvän harrastuksen sekä ilmailutoiminnan järjestäjänä ja ylläpitäjänä. Toimintaluvut lisääntyivät ja jäsenmäärä kasvoi.

Ilmailukerho on kohdannut menetyksiä myös rauhan aikana. Sotien jälkeen kaksi kerhon jäsentä on menettänyt henkensä purjelentotoiminnassaan.

Purjelennon yleisen kehittymisen myötä 1950-60 -lukujen vaihteessa purjelentotoimintaan tuli kaksipaikkaiskoulutus ja moottorikonehinaus. Tämän Rovaniemen Ilmailukerho oivalsi heti ja toteutti vuodesta 1960 alkaen. Näin kerho siirtyi purjelentotoiminnassa uusiin toimintamenetelmiin. Toimintaluvut ja purjelentäjien määrä moninkertaistui muutamassa vuodessa. Lentoleireillä tuntureilla ja lentokentillä vapaina suorituksina saavutettiin HC- ja KC-merkkejä jopa tiemanttien kera. Suomen Ilmailuliitto r.y. palkitsi erilaisin ansiomerkein Rovaniemen Ilmailukerhon ansiotuneita jäseniä. Rovaniemen Ilmailukerho

puolestaan kutsui vuonna 1973 ensimmäiseksi kunniajäsenekseen kerhon pitkäaikaisen innoittajan, vetäjän ja lennonopettajan, kelloseppä Lassi Niemen (1926-1989).

Energiakriisin myötä 1970-luvulla myös yleisilmailu etsi entistä taloudellisempia toimintamuotoja. Yhteistointa ilmailukerhojen kesken lisääntyi konehankinnoissa, koulutuksessa, lentoleireillä ja lentotoiminnassa. Ilmailun teoriaa on opiskeltu kansalaisopistojen kurseilla. Kunnalliset nuoris- ja kulttuurilautakunnat ovat arvostaneet ilmailukerhon kasvatustyötä ja myöntäneet varoja ilmailukerhon toimintaan. Jatkaakseen ilmailutoimintaa, ovat kerholaiset kuitenkin vaikeina aikoina sitoutuneet jopa omakotitaiisiin taloudellisiin uhrauksiin.

Liikenneilmailu ja sotilasilmailu ovat moninkertaistuneet Rovaniemen seudulla parin vuosikymmenen aikana.

Yhteisen ilmatilan käytön vuoksi myös yleisilmailun osalta laadittiin uusia menetelmiä, varustettiin lentokalusto radiolaittein ja näin vältettiin suuria toimintarajoituksia. Yhteistointinnan merkitys ja hyöty ilmailumuotojen kesken on pantu merkille myöskin lentonäytösten ja muiden ilmailutapahtumien järjestelyissä ja toteutuksessa.

Ilmailuteknologian kehittymisen myötä markkinoille tulee yhä sulavampia ja tehokkaampia purjelentokoneita varusteineen. Moottoripurjehtijoiden kehittyminen ja käyttö ovat yleistyneet. Purjelentotoiminta on tehostunut, koulutusvaatimukset muuttuneet ja suoritusten saavutettavuus on nopeutunut. Lentämisen oikeutus, suoritukset ja elämykset on saavutettu parin vuosikymmenen aikana nopeammin, helpommin ja vähemmällä työllä kuin vuosikymmeniä sitten. Samalla ilmailutieto ja -osaaminen on lisääntynyt lentoturvallisuuden eduksi. "Ilmailuharrastus ei kuitenkaan sovi apukeinoksi ajan tappamiseen eikä itsensä tehostajien esiintymisareenaksi", pätee myös nykypäivänä. Ilmailu on upea ja hyvä harrastus, mutta myös

vastuullinen ja vaativa. Ahkerat ja osaavat ilmailun harrastajat voivat edelleen hankkia lentämisen oikeuden omalla työllään rakentamalla ns. experimental-koneensa itse.

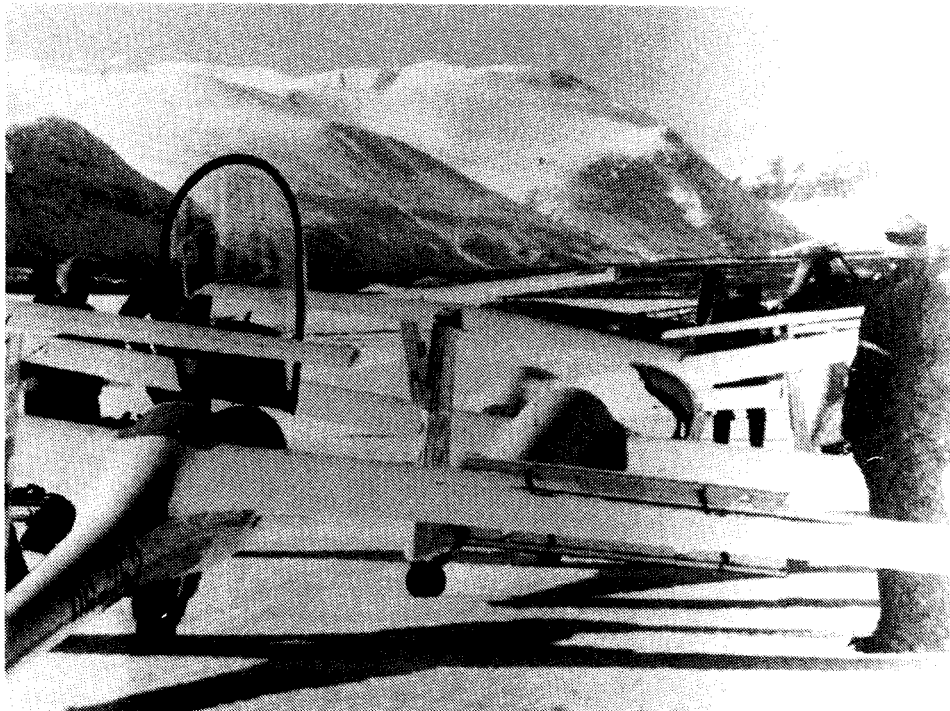
Vuosikymmenien aikana Rovaniemen

Ilmailukerhossa ovat sadat nuoret ja aikuiset kansalaiset saaneet haastavan harrastusmahdollisuuden sekä kokeneet lentämisen elämyksiä. Ilmailuharrasteensa myötä kymmenet Rovaniemen seudun nuoret ovat löytäneet myös ammatin siviili- tai soti-

lasilmailun piiristä. Kuusikymmenvuotisen perinteen ja aikaansa seuraavan toimintasisällön vuoksi Rovaniemen Ilmailukerhon kasvatustyöllä on yhtä merkittävä tehtävä ja asema nuorten ja aikuisten väestöryhmien keskuudessa.

Lapland Kurier:n toimittaja Richard Kruhme tutustumassa suomalaisurheilijoihin sekä lennokki- ja sotilaspoikiin. Vasemmalla ylhäällä luutnantti Väinö Kurri, Richard Kruhme, vääpeli Timo Murama, sotilaspoika Väinö Toivanen, luutnantti Pekka Niemi, sotilaspojat Keijo Räikkönen, Reino Konttijärvi ja Ilmari Kurtelius sekä vääpeli Paavo Huhtala. Alarivissä sotilaspojat Juhani Nurmela, Mauri Kukka, Pentti Sihvonen ja Aimo Vartiainen.

Nykypäivien aaltolentoleiri Ruotsin Kebnekajassa 1990-luvulla. (Kuva: Pentti Kaukonen)